

Vári Attila

A telihold bora

Nemzetközi társaság érkezett a hírre. Ugyanazok, akik versenyeken és árveréseken szoktak találkozni. Most tanácstalanul keresgéltek a talaját vesztett sziklafal alatt. Borászok és kertészmérnökök, szállodák pincemesterei és szerencselovagok kutattak a romok között, de a földcsuszamlás hordaléka nem csak a házat tarolta le. Bedöntötte az évszázados pince vulkáni tufából rakott falait is, összetörve a vagyont érő borral teli palackokat, s a megindult hegyoldal sziklätömbökkel kevert talaja, mint egy zúzda, még ujjnyi darabkákat sem hagyott a híres szőlőtőkékéből.

Nagyobb borárveréseken fel-felbukkantak még évek múltán is Edina-féle kézi címés palackok, de igazi szakembert nem tudtak becsapni. A pincéből csak a vendégek asztalára jutott ezekből a borokból. Még ajándékba sem adott soha senkinek, s így azok, akik név szerint ismerték a híres borvidékek pincészeit, s olyan szerencsések voltak, hogy kóstolhatták is valamelyikét a vincellér asszony nedűinek, nem dőltek be a hamisítványoknak. Most ők is a romok között kutattak, reménykedve, hogy valami csoda folytán ép üvegre lelnek, vagy találnak oltványoknak való venyigemaradványokat.

Úgy szaglászta, mint a kotorékebek. Csupaszz kézzel kaparták a törmeléket, nem csákányoztak, nem ástak, nehogy összetörjenek valamit, s egyikük az autójából felhozta az utazó étkezészetét. Késsel, villával, kávéskanállal esett neki az emeletmagasra felgyűrődött halomnak. De sem üvegtörmeléket, sem a polcok maradványait nem találták.

Egy délvidéki francia borász, aki szarvasgomba-keresésre idomított disznóját is magával hozta, borral átítatott rongyot szagoltatott az állattal, remélve, hogy az valamit talál. Időnként nagyokat rikkantott, de aztán kiderült, hogy a diadalordítás semmis, korhadtt fadarabot túrt ki a koca, s az egyik jóérzésű kincskereső meg is magyarázta neki, hogy miért nem találhat semmit.

– Tudja uram, nincs minta. Minden palackban másfajta bora volt Edinának. Olyan fölöslegesen hajszolja azt az állatot, mintha a rablógyilkos szagmintája helyett menyasszonyi mirtuszkoszorút szagoltatna a rendőrnnyomozó a farkaskutyával.

Már késő délutánra járt, lehűlt az idő, s a csapat szedelőzködött. Egy közeli motelben vettek ki szobákat, s a vadételeiről híres vendéglőben előkerültek az otthonról hozott díjnyertes borok. Szürkebarátok, rizlingek, muskotályok,

cabernet blanc, pinot noir, chardonnai, s más fantázianeveű borokkal koccintottak, aztán, mintha temetés utáni toron lennének, előbb magasztalták, végül mégiscsak szidni kezdték Edinát.

– Tudhatta volna, hogy egy felbecsülhetetlen génbank nem lehet egyetlen emberé. Az ilyesmi nem olyan, mint a bélyeggyűjtemény, családi fényképalbum – mondta a kertészeti egyetem tanszékvezetője.

– Mindenesetre furcsa szerzet volt – mondta egy latinosan kreol férfi. – Mint tudják, nekem Chillében, Dél-Afrikában, Ausztráliában is vannak ültetvényeim, s egy portugál szaklapban olvastam erről a hihetetlen fajgazdagságról. Eredetileg azért jöttem, hogy oltóanyagot vásároljak, de a hölgygel nem lehetett üzletet kötni. Megkínált, tényleg fantasztikus volt a bora, de hiába magyaráztam neki, hogy a világpiacra nem lehet megmaradni, ha mindenki szinte azonos fajtákat termeszt. Nem érdekelték a legevidensebb közgazdasági tények sem. Pedig elmagyaráztam neki, hogy kezd beszűkülni a világpiac. Az emberek, már akik tehetik, új ízeket akarnak. Talán nem értette meg, hogy a bankok is csak extrára, olyanra adnak kölcsönt, ami nem tucatarú.

– De azért kedves volt magához? – kérdezte az egyik szállodalánc pincemes-tere. – Vagy kellemetlenkedett? Mert egy amerikai kollégát úgy kidobott, hogy szerencsétlen a fenekén szánkózott le a lépcsőn, s napokig nyomta az ágyat.

– Kedves volt. A maga módján. Amikor kiment, hogy harapnivalót hozzon, egy üvegcsébe töltöttem abból a kékes árnyalatúból, amivel megkínált. A szállodában elemezni tudtam, hoztam magammal mindenfélét, amire szükség lehet az analízishez. És meg is csináltam mindent, amit csak lehetett, de nem volt abban a borban mesterséges színezék, s másnap, amikor visszajöttem, hogy szaporítóanyagot vegyek, be sem engedett a kapun, azt mondta, az ő háza nem kocsmá. „Egy tőke egy palack, egy vendég csak egyszer vendég” – mondta nekem, s amikor felajánlottam, hogy gazdaggá teszem, hogy hajlandó vagyok akármennyit adni annak a kék bornak a szőlőjéért, mert mint tudják, mesterségesen egy-két év alatt ezerszám lehetett volna szaporítóanyagot hajtani, kiengedte azokat a hatalmas vérebeket, s bevágta az ajtót. Pedig tízezer kilométert tettem meg. Igaz, az a zamat holtomig elkísér, de mire jó, ha semmi hasznom, ha csak egy emlék.

– Gyűlölte, ha pénzt emlegettek, ezt már sokan mesélték – mondta a francia, aki szarvasgombavadász disznóval érkezett a tragédia hírére. – Tudják, sok mindent nem értek, nem értettem ebben az asszonyban. Híres balerina, aki fiatalon búcsút int a színpadnak. A világ legjobb borászai keresik fel, de ő fittyet hány ránk, a hírnevére. Mindenesetre perverz dolog volt az, ahogy a kezében levő kincssel bánt.

– Most már elmondhatom – kezdte a kacsakezű német. – Most már elmondhatom, hogy másodjára azért jöttem ide, mert el akartam lopni annak a narancsos bornak a tőkéjét, amiről délelőtt meséltem. Megkerültem az egész hegyet, az erdőkön át jöttem, s azért nem szégyelltem, hogy cselhez kell folyamodnom, mert azon a palackon, amelyikből a nektársűrű bort töltötte nekem, Odüsszeusz neve volt olvasható. Ha Odüsszeusz, akkor legyen cseles a szerzés. A szünet feltüntett dátuma miatt, 1996. szeptember 20. Alatta a másik évszám: 1933. Én szeptember 18-án jöttem, hogy a fürtök még főnn legyenek a tőkén, s felismerhessem,

még mielőtt leszedné. Tudtam, hogy kutyák őrzik a birtokot, de nem hallottam semmit, csak amikor már a keresett tőke mellett álltam, akkor éreztem, hogy zajtalanul, csaholás nélkül támadnak. Az arcomat védtem, s akkor marcangolták szét a jobb kezemet – mondta.

– Az sem igaz, hogy sohasem hívott meg másodjára senkit – kezdte egy szicíliai, aki olyan hadarva beszélt, mintha attól félt volna, hogy nem lesz ideje elmondani mindent. – Évekkel ezelőtt jártam itt, mi csak lacrima christi tartunk, s egy olasz lapban olvastam Edináról, arról, hogy a Vezúv oldalán termőnél is jobb az övé. Igaz volt. Vittorio, az öcsém azért jött ide, mert meséltem neki, hogy ez a bor, bár felismerhetően úgy készült, ahogy évszázadok óta mi is csináljuk, mégis más volt. Enyhén zöldes árnyalatú, de a teteje s a karimája, ahol a pohárral találkozott, szivárványosan fénylett. Nem a kristálypohár miatt. Nem olyan fénytörés volt, amilyen becsaphat egy laikust. A tányéromra csöppent egy csepp, s anélkül, hogy napfény érte volna, úgy ragyogott, mint az ólomkristályba töltött bor, ha elmozdítja előtte az ember a gyertyát. És mondom, Vittorio eljött, aztán este innen telefonált a moteltől, azt mondta, hogy Edina meghívta másnapra is. Ez pontosan két éve történt. Azóta nem hallottunk róla. Kerestettük, még házkutatást is tartott itt a rendőrség, de nyoma veszett. Én kérem, nem palackot keresek, nem is a tőkék maradványait. Azért jöttem, mert szerintem megölte Vittoriót, s meg akarom találni legalább a csontjait. A kocsija sem került elő. A Ferrari is eltűnt, pedig ezen a vidéken biztos emlékeztek volna egy ilyen autóra, ha balesetet szenved.

Elcsendesedtek a kincskeresők. Hitték is, nem is a szicíliai történetét. Hitték, mert tényleg nem úgy keresett a törmelékek között, mint mások, de nem akarták hinni, mert bár Edina negyvenévesen is vonzó nő volt, nem volt kacér, így nem kellett a visszautasított nő bosszúját feltételezni róla.

– És hátha nem is itt tűnt el – mondta a német, de még mielőtt kifejthette volna véleményét, az olasz fölcsettant.

– Azt ígérte, hogy telefonál, ha visszaér ide ebbe a motelbe. De nem hívott, s én meg akartam kérni valamire, azt mondta, hatra várja Edina, de már fél hatkor csak a postafiókja jelentkezett. Tudják, ha azt mondta volna ez az asszony a rendőröknek, hogy erőszakos volt az öcsém, s önvédelemből megölte, még azt is elhittem volna, s talán meg is bocsátottam volna, mert ismertem, tudtam, hogy milyen a nőekkel. És az első estén, akkor, amikor utoljára beszéltünk, azt mondta, hogy nem is a borért megy, Edináért, és ha kell, feleségül kéri, mert nem hiszi, hogy mással le tudná élni az életét.

Ez a történet megzavarta a társaságot, de nem kellett semmit sem mondaniuk, mert gőzölgő tányérok hozták az őzpörköltet, s mert az otthoni borok cseréje még a vacsora megrendelése előtt lezajlott, most úgy tehettek, mintha csak a ház specialitása érdekelte volna őket. Mindenik előtt egy-egy más vidék cserebora állt, szakértelemmel kortyolták az idegen italt, de nem tettek megjegyzéseket. Arra a borra gondoltak, amelyet néhány száz méterrel arrébb ittak valaha, ott, ahol a csupaszon maradt sziklák alatt az a hatalmas hordalékkúp emelkedik. Végigfuttatták emlékeikben mindazt, amit az asszonyról hallottak az évek során, akkor, amikor még nem is látták, s így nem is azonosíthatták azzal a képpel, amilyenek megismerték. El tudtak volna képzelni mindent róla, de azt nem, hogy

képes lenne megölni valakit egy Ferrariért. Éppen ő, akinek vagyonokat ígértek oltóanyagért. Ő, akinek borait az árveréseken rekordáron vitték volna az ingyenc gyűjtők. Csöndben ettek, aztán a vacsora végeztével a borászati tanszék profeszszora szólalt meg elsőnek.

– Tudják, az a talányos Edina boraiban, s magukban a termő tőkékben is, hogy nem nemesített, nem vásárolt, s én, amikor a pincéjében láttam, hogy mégis mennyi fajtát szüretel, nem akartam hinni, hogy ennyi számomra ismeretlen szőlőféle lehet a világon. De láttam, és így nem is kételkedhettem. Fölkísért az ültetvényhez is. Elámultam a levelek hihetetlen gazdag formavilágán. Egyik különös cakkozású volt, a másik teljesen kerek levelű, de rombuszosat és négyzet alakúakat is láttam. És voltak óriás lapulevelesek is. Azt mondta, hogy átlagban tíz-tizenöt tőkét ültet évente, s húszéves kora óta, azóta, hogy nagyapja neki adta azt a napsütötte parcellát, majdnem háromszáz új fajt szerzett. „Tudja, professzor úr, a szőlő igazi hazájának nagy részében ma már nem ihatnak az emberek szeszes italt. Afrika mediterrán partjain arabok élnek. Mohamedánok. Szemirámisz függőkertjei, Arábia oázisai, az ókori Perzsia kertjeiről híres nagyvárosainak helyén sem a bor miatt tenyészik a szőlő. Rengeteg ismeretlen szőlőfajta van óceániai zátonyokon, az indonéz szigetvilág eldugott falvaiban. A vikingek amerikai gyarmatáról, Vinlandiáról is csak egyetlen fajtát hoztunk Európába. Én szerencsés vagyok.” – mondta Edina. – A professzor elhallgatott, aztán mintha kényszert érzett volna, mégis folytatta. – Én egy datolyaízű rozét ittam, a palackra az volt írva, hogy SIRÁZI EMÍR, de a teheráni agráregyetemről a kollégák, akik elkísértek a tanulmányutamon, nem ismertek olyan fajtát, amelynek bora datolyaízű lehetne, s illata a turkesztáni dinnyére hasonlítana. Rengeteg csemege-szőlő-fajtát mutattak be nekem, s mert kísérleti gazdaságaikban új fajtákat is nemesítettek, tucatnyi szőlőt vizsgálhattam meg, de nem találkoztam olyannal, amiből a sirázi rozé készülhetett.

A pincérek leszedték a terítékeket, s a csillárok helyett már csak az asztali gertyák égtek. A szemmagasságban lobogó fények, a falon imbolygó árnyékok miatt úgy érezték magukat a kincskeresők, mintha az ezeregyéjszaka mesevilágában járnának.

Borospalackokra írott nevek jutottak eszükbe, aztán sorolni is kezdték, hogy kinek milyen fajtából adott Edina. De csak a DÁVID KIRÁLY volt ismerős ket-tőnek is, csak ketten ittak a vérvörös aszúból. GITÁROS PEDRÓ, KALIFORNIA RICK, FEKETE MERCEDES, MARLBORO JACK, mind-mind ismeretlen volt mások számára. Csak az tudott róla, akit azzal kínált, bár egyesek, akiknek olyan szerencséjük volt, hogy lemehettek a pincébe, emlékeztek a különös nevek-re.

– Reggel majd folytatjuk – mondta a svájci, akinek a Rhön völgyében voltak birtokai, s a társaság fölszedelőzködött.

Mindannyian Edinára gondoltak, s arra, hogy a másnapi keresés előtt mindenki vele álmodik majd.

És úgy is történt.

Szeretkeztek vele, gonoszkodtak, meglopták, vagy csak hallgatagon kortyolták borát, de senki sem látta álmában azt az utolsó éjszakát, amikor elindult a hegyoldal. Pedig látniuk kellett volna.

Az utolsó vendég utolsó éjszakájának ismerete megoldotta volna a rejtélyt. Választ kaphattak volna kételyeikre, kimondott, vagy csak éppen gondolatban fogalmazott kérdéseikre.

A motel elsötétíttetlen ablakain besütött a telihold, s ha a kincskeresők értettek volna a keleti mágusok nyelvén, megfejtették volna a szobák falára vetülő árnyékok hieroglifáit.

Talán azt is kiolvashatták volna belőlük, hogy Edina a tornácon ült, mielőtt bekövetkezett a katasztrófa. Már elmúlt éjfél, de nem volt sem álmos, sem fáradt, bár az a verem méretű lyuk, amelyet a kert végében napok óta mélyített, ma is, vendége érkezése előtt is megdolgoztatta. A tufában gyermekfej nagyságú kövek bújtak meg, s szinte egész délután kotorta a gödröt, mert ismét egy új tőkével szaporodott a birtok.

A felhőtlen égen ragyogtak a csillagok. Holdtölte volt, s Edina belefeledkezett a látványba.

A Hold kékje olyan valóságosan folyt be a kertet, mintha nem is sugarak, hanem valamilyen ismeretlen folyékony anyag vagy temetői lidércfény lenne. A harmat csillogott, s a málnabokrok alatt vörösen izzott egy szempár. A fák még lombtalanok voltak, de a messzi nyárfasornak már tömege volt, s a hatalmasra duzzadt rügyek ragacsos héján megtapadt ez a kékség, s ettől az ágak szinte foszforosan pislákolnak, mintha millió elemlámpa égője haldokolt volna rajtuk.

Néhány sor szőlőtőke, díszörségbe rendelt gárdisták vigyázták a kert végi dombot, éppen csak annyian, hogy jelesebb napokra juthatott volna belőlük egy-egy borral teli palack, mert Edina úgy tanulta nagyapjától, hogy nem szabad kizsigerelni sem a tőkét, sem pedig a földet, s konokul tartotta magát az egy tőke-egy palack elvhez.

Július végétől egészen a fagyok beálltáig folyamatosan szüretelt, hiszen nem volt két azonos fajtája az ültetvényben. És nem a levágott fürtökből készítette a mustot, leszemezte, aztán egy parányi préssel szinte taplószárazra nyomta őket, s minden leszedett tőke terméséből közel liternyit töltött az érlelő hordót helyettesítő széles szájú négyszögű üvegekbe, amelyekre aztán dugó helyett almát, körtét tett forrása idejére.

Nem csak illatukban és ízeikben különböztek a palackba átfertett borok, de a hétdecis üvegek a víztiszta átlátszóságtól a sárga és halványzöld árnyalatain át az éppen csak rozsdástól a vörösig, a tintakékig és feketéig a színeknek olyan árnyalatait mutatták, hogy az a néhány ember, akit beengedett a pincébe, ámulva nézte a gyertya fényétől sziporkázó vagy hallgatag bársonyosságba temetkező butéliákat.

Gazdag gyűjtők versenyeztek volna a kézzel rajzolt címkéjű palackokért, mert az a néhány szerencsés, aki láthatta, mi több, meg is kóstolhatta Edina borainak valamelyikét, legendát mesélt, s mert vendégei többnyire borászok voltak, de legalábbis szőlőbirtokosok, a kirekesztetteknek hinniük kellett, hogy a parányi ültetvény nem más, mint a világ nyolcadik csodája. De soha senki sem jutott hozzá árverésen Edina-féle palackhoz.

És valóban, minden palacknak neve volt, mint ahogy a bort megtermő tőkéknek is. Alexander és Buda, Tibor és Gyula sorakozott görög és spanyol, olasz és

német nevek mellett, de furcsa feliratok is kerültek üvegekre. Cigaretta- és autómárkák, s a szüretelés pontos dátuma alatt egy-egy másik évszám is. Harminc, negyven, ötven évvel korábbi jelzések. Azon az estén a Ruszti Alexander 2002. augusztus 8. Alatta zárójelben: 1960. Ez a fajta is ott volt az asztalon.

– A másik évszám? A nemesítés dátuma, amolyan születésnapféle – mondta a kíváncsiskodónak, aki este a szeretője lett, s akinek hosszas töprengés után nem Alexanderből töltött, s aki a második pohár után már semmit sem kérdezett, csak hallgatta, ahogy Edina a megkezdett üveg tartalmának tulajdonságait úgy elemzi, mintha személyes ismerőséről, nem pedig italról beszélne.

– Ezt Vittorio Ferrarinak neveztem el. Győzedelmes, harcos, minden másnak az ízét elnyomná, de ugyanakkor jókedvre derítő fajta. Olyan harsány, mintha ebben az egyetlen palackban többféle szőlő leve lenne, de ez nem küvé, de hát Vittorio már csak ilyen. Dúl és kegyetlenül meghajtja mások gondolatvilágát, de fizikai értelemben nem kegyetlen. Mint a fakabátba őrszemnek állított katona, vigyázza annak a pihenését, akit megmámorosít. Ilyen az én Viktorom. Győztes, de álmodozó, erős, de simogató is. És egészen különleges dolgot érezhetsz, szívem, ha tenyereddel magad felé hajtod a levegőt. Héjában parázon sült gesztenye illata keveredik a kaszálón száradó szénáéval. Füst illan át füvek és virágok suttogón torozó orgiáján – mondta Edina vendégének, az orosz Alexijnek, aki még anyaszült meztelen volt a szeretkezés után, s akinek már a második palackot bontotta meg, s hajszálvékonyra szeletelt, száraz, de nem túlérett sajtot tett tányérjára.

– Igazi költő vagy – mondta a férfi. – Ha bor lennék, rólam mit mesélnél? – kérdezte a kisiújs arcú, atlétatermetű orosz milliomos, akinek angliai bankárja mesélt Edina boráról, s aki egyik kezében a metszett poharat tartotta, a másikkal magához akarta húzni az asszonyt, aki finoman elhárította a mozdulatot. Gondolkozott a válaszon. Azt a földrengésszerű érzést akarta szavakba önteni, amit kielégülése pillanatában érzett. A csontjáig hatoló belső rázkódást, de nem tudta, s talán nem is lehetett a bor nyelvére lefordítani azt a pillanatot.

– Majd később. Előbb megfürdünk, aztán még ihatsz egy kortyot, mielőtt ágyba bújnánk – mondta. – Kész van a fürdővized.

Az orosz lomha, mackós járással indult a fürdőszoba felé, s amikor beült a kádba, a hatalmas test miatt kicsorduló víz szinte magával sodorta Edinát. Meg kellett kapaszkodjon, hogy el ne csússzon, s nézte, hogy a füvekkel, szárított szirmokkal illatosított vízben hogy alakul át Alexij.

Lába gyökérszetté, törzse tőkévé, karja és ujjai ágakká, indákká változtak, s még mielőtt megjelentek volna a levelek is, Edina köpenyt terített magára, s kiment a tornácra, hogy megnézzze, nem áll-e még a zeniten a Hold.

– Ha majd a gödröt teljesen bevilágítja, addigra leveleket is növeszt – gondolta, mert tőkéit mindig teliholdnál ültette, s azt tapasztalta, hogy olyan árnyalatú bort szüretel majd az új fajtáról, amilyen színű fény villan az éjszakában. – Vörös lesz – mondta ki félhangosan, amikor meglátta a málnabokorban izzó szempárt.

Sajnálta, hogy nem szeretkezett újra Alexijjel, még érezte a testét iszonyú erővel megrázó érzést. Felidézte, vagy tényleg érezte is? Nem válaszolhatott önmagának, mert elemi erő kapta föl, hogy aztán maga alá gyűrje a hegyről lezúduló föld- és sziklavina.

Mindezt nem láthatták álmukban a kincskeresők, akik másnap is folytatták a munkát, s a délvidéki francia remélte, hogy valami érdelemlegeset is találhat még, mert a disznója egy törött fürdőkádb darabjai közül ép tőkét túrt ki.

Ép, de halott volt. Csak hozzáért, s máris ropogva törtek róla az ágak. Sem rügyek, sem levélkezdemények nem voltak a kopogásra száradt tőkén. Alkalmatlan volt arra, hogy szaporítóanyagot nyerjenek belőle. De kalligrafikus betűkkel írott címke jelezte a fajtát: AURORA BOREALIS, északi fény, olvasta az írást, amelyhez nem tudott semmilyen ízt párosítani, és színt sem, ehhez a gyönyörű, de szőlőfajhoz idegen névhez.